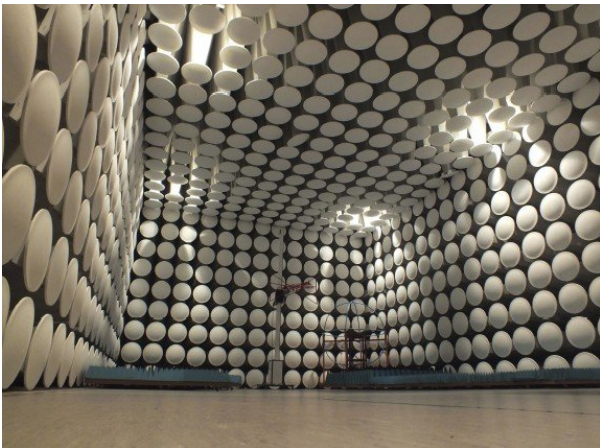

Certifikácia elektronických zariadení (2.časť) - Proces posúdenia zhody

Publikované: 06.07.2017, Kategória: Firemné články

www.svetelektro.com

Ako prebieha proces posúdenia zhody a certifikácia? Aj o tom si povieme v ďalšej časti seriálu Certifikácia elektronických zariadení.

Posudzovanie zhody je proces zisťovania, či skutočné vlastnosti výrobku zodpovedajú legislatívou stanoveným technickým požiadavkám na tento výrobok. Zvyčajne príslušná smernica EÚ (a národný zákon v danej krajine) bližšie špecifikuje postup posudzovania zhody. V prípade, že ho nedefinuje smernica, postup si určí výrobca sám. Napr. vyrobili sme zariadenie v súlade s normami a máme k nemu technickú dokumentáciu. Rozhodneme sa, či sa chceme utvrdiť aj skúškami, či si ich urobíme sami alebo oslovíme akreditovanú skúšobňu. **Cieľom posudzovania zhody je, že hospodársky subjekt (čiže výrobca, splnomocnená osoba, dovozca alebo distribútor) vydá EU vyhlásenie o zhode a zároveň označí výrobok značkou CE.** Tým na seba preberá všetku zodpovednosť. Postup, ako sa dopracuje k tomuto vyhláseniu sa nazýva **posudzovaním**

zhody. Závisí od charakteru výrobku, aký postup pre neho predpisuje legislatíva. Pri niektorých zariadeniach môžu byť skúšky u autorizovanej osoby (v angličtine je používané označenie „notified body“) dobrovoľné, ale napr. pri zariadeniach do výbušného prostredia sú povinným predpokladom pre Vyhlásenie o zhode. V každej krajine EÚ je stanovená inštitúcia, ktorá tieto laboratória (skúšobne) akredituje a tie po splnení definovaných požiadaviek získavajú rôzne akreditácie na rôzne typy skúšok. Každá skúšobňa vydáva certifikát, teda certifikuje výrobok len na to, na čo je akreditovaná.

Certifikácia je len jednou z častí posudzovania zhody, aj to nie je vo všetkých prípadoch povinná. **Výstupom je certifikát,** ktorý deklaruje splnenie legislatívy (napr. noriem, smerníc, pri automobilovom priemysle EHK predpisov a pod.). Pokiaľ si to na základe typu a povahy výrobku legislatíva nevyžaduje, výrobca nemusí certifikáciu absolvovať. Certifikát môže byť ale požadovaný napr. firemnými zákazníkmi alebo v rôznych tendroch. Väčší firemní zákazníci chcú mať často okrem EU vyhlásenia o zhode aj istú garanciu navyše, že splnenie technických požiadaviek posúdila aj nezávislá skúšobňa, nielen samotný výrobca. A tu dobre poslúži certifikát od akreditovanej skúšobne. Je príliš krátkozraké myslieť si, že povinnosť výrobcu je len vystaviť vyhlásenia o zhode EÚ a tým si splnil svoju povinnosť. Kontrolné orgány môžu výrobok kedykoľvek preskúšať a v prípade nezahodby budú požadovať dôkaz, na základe čoho prišiel výrobca k tomu, že výrobok v zhode. Zhodu vo vyhlásení totiž preukazuje výrobca najčastejšie protokolmi o skúškach, ktoré si, ak to legislatíva umožňuje, môže vykonať aj sám. Obvykle výrobcovia ale nemajú na také skúšky potrebné kapacity a preto môžu požiadať o pomoc niektorú zo skúšobní.

Ako prebieha certifikácia v akreditovanej skúšobni?

Hospodársky subjekt osloví akreditovanú skúšobňu a poskytne jej základné informácie o výrobku ako aj o požiadavkách na skúšky. Ak sa subjekty dohodnú na spolupráci, výrobca dodá technickú dokumentáciu a schémy, ako aj samotný výrobok a návod na použitie. Mimochodom okrem toho, súčasťou dokumentácie je aj tzv. Adekvátne posúdenie rizík pre daný výrobok. Následne si dohodnú postup, počet výrobkov a následne prebieha skúšanie a posúdenie. V prípade zhody vydá autorizovaný subjekt protokol o skúške a certifikát. V prípade nezahodby vyzve výrobcu na doplnenie a proces posudzovania sa pozastaví. Je nutné si tiež uvedomiť, že niektoré skúšky môžu byť aj deštruktívne a testovacia vzorka výrobku môže byť poškodená alebo dokonca zničená. Rovnako tak môže byť v rámci skúšok ovplyvnená bezpečnosť vzorky alebo jej iná vlastnosť a preto sa dôrazne neodporúča jej ďalší predaj či používanie.

Ako si vybrať tú správnu skúšobňu?

Je potrebné osloviť spoločnosť, ktorá má požadované normy vo svojom portfóliu, má kvalifikovaný personál a potrebné vybavenie. Ako pomôcka môže slúžiť osvedčenie o akreditácii, avšak mnohé skúšobne môžu ponúknuť aj široký rozsah neakreditovaných skúšok.

Ako dlho trvá taká certifikácia a aká je cena?

Doba certifikácia závisí na požadovanom rozsahu a náročnosti skúšok, kvalite vzorky a dodanej dokumentácie, samozrejme aj na voľných kapacitách skúšobne. Všeobecne sa pohybuje rádovo v týždňoch. Stáva sa, že pri komplexnom posúdení zhody, si jednotlivé laboratóriá vypomáhajú svojimi kapacitami. Môže byť, že niektorá skúška je tak špecifická a náročná, že ju robí len obmedzený počet laboratórií v Európe. Takže keď sa nazbierajú viacerí záujemcovia, tak sa v tomto prípade termíny môžu slušne natiahnuť.

Rovnako ako termín aj cena je závislá od rozsahu skúšok, zložitosti zariadenia, ale aj či boli na výrobu použité kritické komponenty (trafo, napájací zdroj, a pod.), ktoré boli už predtým certifikované alebo sú to taktiež výrobcom vyvíjané produkty. Teraz sú napr. veľmi populárne LED svietidlá. Tu existuje norma fotobiologickej bezpečnosti, kde sa hovorí o tzv. blue light hazard riziku poškodenia oka, ktoré je taktiež potrebné preveriť najmä pri vysoko svietivých LED.

Ako dlho je platný vystavený certifikát?

Doba platnosti certifikátu je väčšinou závislá na rozhodnutí skúšobne, v niektorých prípadoch je však limitovaná právnymi predpismi alebo certifikačnými schémami. Štandardne sa vystavuje certifikát na 3 aj 5 rokov. Zaujímavosťou je, že ak sa napr. pravidelne kontroluje certifikačným orgánom priamo výroba daného výrobku, je možné v niektorých prípadoch vystaviť certifikát aj na dobu neurčitú.

Tak ako aj zmeny na výrobku aj zmeny komponentov je potrebné nahlásiť certifikačnému orgánu, ktorý vydal certifikát a ten rozhodne o potrebných krokoch, či už o potrebe alebo rozsahu skúšania. Pre niektoré smernice taktiež platí, že v prípade zmeny noriem má akreditovaná osoba (NO) informovať výrobcu o týchto zmenách a o potrebných akciách vyplývajúcich z týchto zmien.

Skúšanie výrobkov pomôže odhaliť potenciálne riziká včas a eliminovať tak ohrozenie bezpečnosti zákazníkov. Kto chce robiť dlhodobý poctivý biznis, tomu musí záležať na kvalite svojich výrobkov. Ak chcete dovážať, určite najprv otestujte predmetný výrobok. Veľa na papieri deklarovaných vlastností dovážaných výrobkov v skutočnosti pri skúškach nedosahovalo požadované parametre.

Firmám, ktoré investujú do certifikácie svojich výrobkov, sa tieto náklady mnohonásobne vracajú kvalitou ich výrobkov a ich rastom na trhu.